

به نام خدا

اظهار نظر کارشناسی درباره:
«طرح اصلاح ماده (۸۲) قانون آیین نامه
داخلی مجلس شورای اسلامی»

مشخصات طرح

دوره یازدهم - سال دوم

شماره ثبت:

۵۷۱

شماره چاپ:

—

تاریخ چاپ:

—

دفتر مطالعات حقوقی

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۴۰۱۷۹۸۳

تاریخ انتشار:

۱۴۰۰/۱۰/۱۴

طرح «اصلاح ماده (۸۲) قانون آیین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی» به شماره ثبت ۵۷۱ در تاریخ ۱۳۹۹/۰۴/۲۹ اعلام وصول شده است. این طرح قصد دارد با اصلاح ماده مذکور در راستای افزایش ساعات کاری مجلس شورای اسلامی، تعطیلات مجلس را از سی روز به پانزده روز کاهش دهد.

مقدمه

انواع مرخصی‌ها و تعطیلات مجلس شورای اسلامی در آیین نامه داخلی بدین شرح است:

۱. تعطیلات تابستانه

۲. تعطیلات رسمی کشور

۳. مرخصی استحقاقی

۴. مرخصی استعلاجی

۵. مرخصی بدون حقوق

۶. تعطیلات ماهیانه رسیدگی به حوزه انتخابیه.

در جهت اهداف مذکور می‌توان تمامی اقسام مرخصی‌ها و تعطیلات را مورد بازبینی قرار داد. با این حال از میان تمامی موارد فوق، این طرح صرفاً قصد اصلاح تعطیلات تابستانه مجلس را دارد. در خصوص ماده (۸۲) قانون آیین نامه داخلی مجلس و تبصره آن بیان می‌دارد:

«۸۲- تعطیلات تابستانی مجلس در هر سال سی روز است که زمان آن با تشخیص مجلس تعیین می‌شود. هیئت رئیسه می‌تواند در تنظیم برنامه جلسات علنی و کمیسیون‌ها به گونه‌ای عمل کند که نمایندگان در هر ماه یک هفته کاری هم برای رسیدگی به وظایف نمایندگی فرصت داشته باشند.

تبصره - در صورت ضرورت، رئیس مجلس می‌تواند با تقاضای حداقل پنجاه نفر از نمایندگان و یا درخواست دولت، با ذکر دلیل، در اوقات تعطیل، مجلس را به‌طور فوق‌العاده دعوت به انعقاد نماید.»

به عبارت دیگر در این ماده چند نکته در مورد تعطیلات مجلس بیان شده است: اولاً محدوده زمانی تعطیلات مجلس، تابستان است. ثانیاً میزان تعطیلات سی روز است. ثالثاً مرجع تعیین دقیق بازه زمانی تعطیلات با صحن علنی مجلس شورای اسلامی است. در تبصره ماده (۸۲) نیز شیوه برگزاری جلسه ضروری در زمان تعطیلات مجلس بیان شده است. در نتیجه با توجه به قانون آیین نامه داخلی میزان تعطیلات مجلس ثابت است. برای بررسی این طرح ابتدا سابقه تقنینی این موضوع در ایران و سپس مطالعه تطبیقی آن در کشورهای جهان مطرح خواهد شد.

سیر تطور ماده (۸۲) قانون آیین نامه داخلی

سابقاً موضوع تعطیلات مجلس در ماده (۱۶۴) قانون آیین نامه داخلی مصوب ۱۳۶۲ بیان شده بود. این ماده بدین شرح است:

ماده (۱۶۴)

تعطیل تابستانی مجلس هر سال ۲۰ الی ۳۰ روز است که موقع و مدت آن با تشخیص مجلس تعیین می شود. با توجه به این ماده، تغییرات آن نسبت به حکم فعلی صرفاً در تعیین میزان تعطیلات تابستان است. بدین صورت که سابقاً نمایندگان مجلس حسب اقتضات، میزان تعطیلات تابستان را بین ۲۰ تا ۳۰ روز انتخاب می کردند. این در حالی است که طبق ماده (۸۲) قانون فعلی تعطیلات تابستانی مجلس سی روز بوده و بنابراین تعطیلات تابستانه کمتر از سی روز قابل تنظیم نیست مگر به موجب اصلاح ماده مذکور.

تعطیلات پارلمان در جهان

نظام حقوقی حاکم بر تعطیلات در پارلمان های سایر کشورها متفاوت است. از یکسو به سبب میزان اندک قانونگذاری، در آیین نامه داخلی برخی از کشورها صرفاً تعداد نشست های پارلمانی تعیین شده است و طبعاً سایر روزها، پارلمان تعطیلات است. در مقابل در برخی آیین نامه های داخلی دیگر روزهای تعطیل مشخص شده است و در سایر روزها پارلمان فعالیت دارد. از سوی دیگر در برخی کشورها تقویم کاری پارلمان در اجلاس های سالانه یکسان نیست و ارگان خاصی در پارلمان مأمور تهیه و تدوین این تقویم کاری است. براساس نظام حقوقی هر کشور، این نهاد می تواند در داخل پارلمان یا خارج از آن پیش بینی شود. در مقابل برخی از کشورها تقویم کاری سالانه ثابتی دارند. از این رو نظام حاکم بر تعطیلات پارلمان در کشورهای مختلف قواعد و ضوابط یکسانی ندارد و هر کشور حسب اقتضات خود کیفیت و میزان تعطیلات متفاوتی دارد.^۱

بررسی مفاد طرح

در بررسی مفاد طرح ملاحظات زیر قابل طرح است:

۱. اگرچه معمولاً حجم فعالیت پارلمان های جهان زیاد نیست، با این حال میزان فعالیت مجلس شورای اسلامی بسیار زیاد است. با چنین فرهنگ پارلمانی، احساس نیاز برای افزایش جلسات صحن و کمیسیون ها صحیح به نظر می رسد.

۱. برای مطالعه بیشتر در این زمینه رجوع شود به: حسن و کیلیان، مطالعه تطبیقی تعطیلات پارلمان در برخی از کشورهای جهان، مرکز پژوهش های مجلس شورای اسلامی، شماره مسلسل ۱۱۰۲۴، ۱۳۹۰.

۲. فارغ از اینکه نوع وظایف نمایندگی قابل محدود کردن در یک بازه زمانی مشخص نیست و تا حدودی شناور است، کاهش میزان تعطیلات تابستانی نمایندگان می‌تواند به متناسب نمودن این امر بینجامد.

۳. تجربه جهانی نشان می‌دهد که میزان و کیفیت تعطیلات و مرخصی‌های نمایندگان پارلمان یک موضوع اجرایی است و باید اختیار لازم جهت تصمیم‌گیری در شرایط گوناگون را داشته باشد.

نتیجه‌گیری

با توجه به مطالب پیش‌گفته، کلیات طرح حاضر مورد تأیید است. با این حال باید صلاحیت اختیاری به نهاد تصمیم‌گیری در زمینه تعیین میزان و کیفیت تعطیلات تابستان داده شود تا حسب مورد اتخاذ تصمیم صورت پذیرد. از این رو متن ذیل پیشنهاد می‌شود:

«**ماده واحد** - در ماده (۸۲) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی عبارت «سی روز است که» به عبارت «پانزده روز است که به پیشنهاد پنجاه نفر و تصویب مجلس تا سی روز قابل افزایش است و» اصلاح می‌گردد».